

[ברכה רביעית שבתפילת הרגלים], תחת ברכת מחילת העון, שהרי זמן הרגל הוא.

גמרא:

שנינו במשנה: פרשת המלך כיצד, מוצאי יום טוב ראשון של חג בשמיני במוצאי שביעית:

קא סלקא דעתין ד"שמיני" הוא שמיני של חג, דהיינו שמיני עצרת, ולפיכך תמהינן:

בשמיני של חג סלקא דעתך שהוא זמן הקהל, והלא "במוצאי יום טוב ראשון של חג" שנינו במשנתנו שהוא זמן הקהל.

ומשנינן: **אימא** [כך תשנה]: "מוצאי יום טוב ראשון של חג, בשנה השמינית במוצאי שביעית".

עוד מקשה הגמרא על לשון הכתוב: "מקץ שבע שנים במועד שנת השמטה בחג הסוכות בבוא כל ישראל לראות את פני ה' אלהיך":

ובל הני זמנים למצוה זו: "מקץ שבע שנים" ו"במועד שנת השמיטה" ו"בחג הסוכות" ו"בבוא כל ישראל לראות" — למה לי לכולם?

ומשנינן: כל זמנים אלו **צריכי** להכתב.

ומשום דאי כתב רחמנא: "מקץ שבע שנים", ולא כתב "שנת השמיטה", הוה **אמינא** שאין הדין תלוי בשנת השמיטה, אלא **נימנו מהשתא** [יתחיל המנין מיד], מעת שנצטוו ישראל במצוה זאת בשנת הארבעים ליציאתם ממצרים בערבות מואב.

ונטעה לומר שבשנה השמינית מאותה שנה הוא זמן הקהל, ואף על גב דלא מתרמי [שלא חלה אותה שנה שמינית] בשנת השמיטה. (22)

לפיכך כתב רחמנא "שנת השמיטה", ללמדנו שבשמיטה הדבר תלוי. (23)

ואי כתב רחמנא "מקץ שבע שנים בשנת השמיטה", ולא כתב "במועד", הוה **אמינא** שזמן המצוה הוא בסוף שנת השמיטה, קודם ראש השנה של שנה שמינית, שהרי "מקץ שבע שנים" משמע בסוף שנה שביעית.

לפיכך כתב רחמנא: "במועד", כלומר בחג, שמזה מוכרח שאין זמן מצות הקהל בסוף השנה, שהרי אין בה מועד, ואי אתה יכול לומר במועד אחר בשמיטה, שהרי הכתוב אומר: "מקץ [בסוף] שבע שנים".

ואי כתב רחמנא "מקץ שבע שנים במועד שנת השמיטה", ולא כתב "בחג הסוכות", הוה **אמינא** דאירי במועד דמריש שתא [בראש השנה] שלאחר תום שבע שנים, שאף הוא קרוי מועד. (24)

22. שהרי לא מנו שמיטין אלא לאחר י"ד שנים מכניסתם לארץ, שבע שנים שכיבשו את הארץ ושבע שחילקה, רש"י.

24. כדכתיב בפרשת המועדות שבפרשת אמור:

23. תמה בתוספות הרא"ש: לכתוב "מקץ שנת